



WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 14 grudnia 2021 r.

ZP-NKWR.431.2.60.2021.EM

Pani  
**Leokadia Krawiecka**  
Dyrektor  
Gminnego Ośrodka  
Pomocy Społecznej  
w Gromadce z siedzibą  
w Wierzbowej

#### WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 4 i 5 listopada 2021 r. na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Emilia Molska – Kaźmierczak – inspektor wojewódzki i Piotr Szafarowicz – główny specjalista, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gromadce z siedzibą w Wierzbowej, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Ośrodkiem” lub „GOPS”.

Przedmiot kontroli obejmował działalność Ośrodka w zakresie organizowania systemu pracy z rodziną w gminie oraz zgodność zatrudniania pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami, w okresie od 1 listopada 2020 r. do 4 listopada 2021 r. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 24 czerwca 2021 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2021 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję Dyrektora Ośrodka pełniła Pani Leokadia Krawiecka, odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli pod numerem 9. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, aktów prawa miejscowego, dokumentów z akt osobowych potwierdzających kwalifikacje zawodowe i zatrudnienie pracowników oraz oświadczeń złożonych przez dyrektora Ośrodka.

GOPS w Gromadce z siedzibą w Wierzbowej jest jednostką organizacyjną Gminy Gromadka. Uchwałą nr VIII/49/15 Rady Gminy Gromadka z dnia 27 maja 2015 r. nadano statut Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej. W okresie objętym kontrolą bieżącą działalność Ośrodka określał Regulamin organizacyjny wprowadzony zarządzeniem nr 2/2018 dyrektora GOPS z dnia 5 stycznia 2018 r. Dokumenty potwierdzają realizację zadań z zakresu wspierania rodziny przez jednostkę. *(dowód: akta kontroli str. 15-20, 128)*

W myśl art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny. W okresie objętym kontrolą realizowano Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2020 w Gminie Gromadka przyjęty uchwałą nr XXXI/241/17 Rady Gminy Gromadka w dniu 28 marca 2017 r., a po jego zakończeniu Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023 w Gminie Gromadka przyjęty uchwałą nr XXXI/248/21 Rady Gminy Gromadka w dniu 30 marca 2021 r., zwany dalej „Programem”. Jako główny cel Programu wskazano „*Skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną sprzyjający prawidłowemu jej rozwojowi (...)*”.

Program realizowany był przez GOPS przy udziale placówek oświatowych z terenu gminy, służby zdrowia, Policji, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, sądu rejonowego, parafii oraz podmiotów zajmujących się pracą z rodziną.

Gmina realizowała cele Programu m.in. poprzez pracę z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zapewniając im wsparcie i pomoc asystenta rodziny, pracę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne z pomocy społecznej oraz podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, udzielanie wsparcia psychologicznego dzieciom i rodzicom, a także współpracę z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. *(dowód: akta kontroli str. 21-24, 32-101)*

W myśl art. 10 ust. 1 ustawy, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. W obszarze dotyczącym form pracy z rodziną, o których mowa w art. 10 ust. 3 ustawy, zgodnie ze złożonym oświadczeniem dyrektora

Ośrodka, mieszkańcy gminy mogli korzystać z konsultacji i poradnictwa świadczonego przez psychologa w Punkcie Konsultacyjnym w Gromadce w każdą środę w godzinach 15:30 – 17:30 oraz terapeuty uzależnień w piątki w godzinach 16:30 – 18:30. Pomocy udzielali pedagodzy w placówkach oświatowych na terenie gminy. Pracownicy socjalni udzielali poradnictwa socjalnego. Mieszkańcom gminy wskazywano także na możliwość skorzystania z pomocy psychologa, psychiatry, specjalisty ds. uzależnień i prawnika oferowanej przez Powiat Bolesławiecki w ramach realizowanego programu „Wsparcie rodziny w powiecie bolesławieckim” (Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020) oraz uruchomionego przez PCPR w Bolesławcu telefonu zaufania dla rodzin w kryzysie. Rodziny przeżywające trudności korzystały z pomocy diagnostycznej w Rodzinnym Ośrodku Diagnostyczno – Konsultacyjnym w Bolesławcu. Ponadto brały udział (około 40 osób) w br. w dwóch ogólnopolskich spotkaniach trzeźwościowych, otrzymując możliwość uzyskania wsparcia specjalistów, w tym psychologów, terapeutów uzależnień i uczestnictwa w mityngach.

Pomoc w zakresie mediacji można było uzyskać w Starostwie Powiatowym w Bolesławcu od poniedziałku do czwartku w godzinach 11:00 – 15:00. Usługi w powyższym zakresie oraz porady prawne i obywatelskie świadczyło Stowarzyszenie Sursum Corda. Realizowane było na terenie gmin wchodzących w skład powiatu bolesławieckiego. W każdą środę w godzinach 8:00 – 10:30 porad prawnych udzielał radca prawny zatrudniony w Urzędzie Gminy w Gromadce. Wsparcia w obszarze mediacji udzielali również pracownicy socjalni. Stosowne uprawnienia posiadał też dyrektor Ośrodka. Na terenie gminy działały dwie grupy wsparcia. Spotkania grupy anonimowych alkoholików odbywały się w każdy czwartek w godz. 19:00 – 21:00 w Punkcie Konsultacyjnym w Gromadce przy ul. 11 listopada 72. Natomiast w każdy poniedziałek w godz. 16.00 – 18.00 w Punkcie Konsultacyjnym w Gromadce przy ul. Szkolnej 18 funkcjonowała grupa AL – Anon skupiająca osoby z otoczenia osób dotkniętych chorobą alkoholową. Ponadto, zgodnie z oświadczeniem dyrektora GOPS, mieszkańcy gminy korzystali ze wsparcia różnych grup samopomocowych działających na terenie Bolesławca (w tym nowopowstałej Anonimowych Jedzeniocholików).

Dyrektor Ośrodka złożył oświadczenie iż, w okresie objętym kontrolą w gminie Gromadka nie wystąpiła sytuacja uzasadniająca potrzebę udzielenia wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w formie usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych.

*(dowód: akta kontroli str. 22, 24-26, 130)*

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gromadce z siedzibą w Wierzbowej zapewniał wsparcie i pomoc asystenta rodziny. W okresie objętym kontrolą zatrudniony był jeden asystent. Zgodnie ze złożonym przez dyrektora oświadczeniem, praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 ustawy. Ponadto asystent nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę. Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy, asystent w tym samym czasie prowadził pracę z nie więcej niż piętnastoma rodzinami.

*(dowód: akta kontroli str. 27, 30)*

Na podstawie losowo wybranych akt zawierających dokumentację pracy asystenta z rodziną dokonano oceny jej zgodności z wymogami i zasadami określonymi w ustawie. Ustalono, że w przypadku, gdy Ośrodek powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o pomocy społecznej”. Na podstawie wywiadu środowiskowego pracownik socjalny dokonywał analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z wywiadu wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta, występował on ze stosownym wnioskiem do dyrektora Ośrodka. Dyrektor GOPS po zapoznaniu się z dokumentacją przydzielał rodzinie asystenta. Każda z badanych rodzin wyraziła zgodę na podjęcie współpracy. Asystent przygotowywał we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym plan pracy z rodziną, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy. Plan ten zawierał cel główny i cele szczegółowe ze wskazaniem przewidywanych efektów, działań i terminów realizacji, a także m.in. dane kontaktowe osób współpracujących z rodziną, ocenę funkcjonowania rodziny, ocenę sytuacji życiowej ze wskazaniem przyczyn trudności występujących w rodzinie i ograniczeń utrudniających jej przezwycięzenie oraz zasoby rodziny. Terminy realizacji działań określone były poprzez wskazanie konkretnego terminu bądź np. „na bieżąco”, „cały czas współpracy”. Wskazane jest określanie terminów realizacji działań wyznaczając przedział czasowy, z podaniem dat. Plan pracy z rodziną – w uzasadnionych przypadkach – był skoordynowany z planem pomocy dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, zadaniem asystenta jest dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny

podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy. W toku działań kontrolnych ustalono, że asystent sporządzał ww. dokument i przekazywał go dyrektorowi Ośrodka. Ocena zawierała m.in. zadania, które zostały wykonane w danym okresie z rodziną i na jej rzecz oraz ich efekty. Asystent prowadził dziennik wizyt w środowisku rodzinnym.

Praca asystenta prowadzona była w miejscu zamieszkania oraz w miejscu wskazanym przez rodzinę. W okresie objętym kontrolą asystenturze podlegało łącznie 11 rodzin, z tego z 3 zakończono współpracę. Monitorowano funkcjonowanie dwóch rodzin. Z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania poza teren gminy nie monitorowano funkcjonowania jednej rodziny. *(dowód: akta kontroli str. 27-28, 30-31, 102-117)*

W myśl art. 176 pkt 3 lit. b oraz pkt 4 lit. c ustawy, do zadań własnych gminy należy organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające. W trakcie postępowania kontrolnego ustalono, że na terenie gminy Gromadka nie funkcjonowały rodziny wspierające. Dyrektor GOPS oświadczył, że nie było zgłoszeń osób zainteresowanych pełnieniem roli rodzin wspierających. Ponadto rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych nie zgłaszały potrzeby objęcia pomocą rodziny wspierającej. Informację o możliwości ustanowienia rodziny wspierającej rozpowszechniano przez pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny. *(dowód: akta kontroli str. 26-27)*

W związku z art. 176 pkt 3 lit. c ustawy, dyrektor oświadczył, że Gmina Gromadka nie prowadziła placówki wsparcia dziennego w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, nie zleciła również realizacji tego zadania na podstawie art. 190 ustawy oraz wójt nie wydał żadnemu podmiotowi zezwolenia na prowadzenia takiej placówki.

Organ kontroli powiadomi odrębnym pismem wójta Gminy Gromadka o braku realizacji zadania własnego w zakresie prowadzenia placówek wsparcia dziennego i zapewnienia w nich miejsc dla dzieci. *(dowód: akta kontroli str. 28)*

Gmina Gromadka, zgodnie z art. 176 pkt 5 oraz art. 191 ust. 9 i 10 ustawy, współfinansowała pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Na dzień kontroli 17 dzieci pochodzących z gminy Gromadka umieszczonych było w pieczy zastępczej, z tego 5 w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 8 w rodzinach zastępczych niezawodowych oraz 4 w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. W związku z powyższym Powiat Bolesławiecki co miesiąc obciążał Ośrodek notami księgowymi, które stanowiły podstawę

do przekazywania na konto Powiatu Bolesławieckiego stosownych kwot będących odpłatnością za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Na podstawie przedłożonych dokumentów potwierdzono, iż Gmina Gromadka ponosiła odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w wysokości odpowiednio 10%, 30% i 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy rodzinnej lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Najczęstszą przesłanką do sądowego umieszczania dzieci w pieczy zastępczej była niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodziców i nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia oraz choroby psychiczne. *(dowód: akta kontroli str. 28, 30, 118-120, 129)*

W myśl art. 179 ust. 1 ustawy, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Dyrektor Ośrodka złożył do akt kontroli kopię dokumentu z dnia 26 lutego 2021 r. wraz z potwierdzeniem przekazania w dniu 4 marca 2021 r. wójtowi Gminy Gromadka sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2020. Nie wskazano w nim potrzeb związanych z realizacją zadań w kolejnym roku. Należy to uwzględnić przy sporządzaniu kolejnych sprawozdań oraz szczegółowo odnosić się do działań wyszczególnionych w obowiązującym gminnym programie wspierania rodziny. Dyrektor Ośrodka oświadczył, iż sprawozdanie zostało przedstawione Radzie Gminy na sesji w dniu 30 marca 2021 r.

*(dowód: akta kontroli str.29, 121-126)*

W okresie objętym kontrolą, zadania z zakresu wspierania rodziny wykonywało w Ośrodku trzech pracowników socjalnych i jeden asystent rodziny. Na podstawie złożonego przez dyrektora Ośrodka do akt kontroli wykazu kwalifikacji zawodowych wyżej wymienionych pracowników oraz przedłożonych w czasie kontroli dokumentów z akt osobowych, stwierdzono zgodność ich zatrudnienia z wymogami kwalifikacyjnymi określonymi – w odniesieniu do pracowników socjalnych w ustawie o pomocy społecznej, a w przypadku asystenta w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Asystent złożył oświadczenia wskazane w art. 12 ust. 1 pkt 2 – 4 ustawy.

*(dowód: akta kontroli str. 127)*

Biorąc pod uwagę obowiązek gminy wynikający z art. 176 pkt 2 i 4 lit. b ustawy o konieczności tworzenia możliwości i finansowania szkoleń podnoszących kwalifikacje asystenta rodziny ustalono, że był on realizowany. Na podstawie okazanej dokumentacji z akt osobowych potwierdzono uczestnictwo asystenta w szkoleniach podnoszących kwalifikacje

zawodowe. W okresie trwania zatrudnienia asystent odbył siedem szkoleń.

(dowód: akta kontroli str. 29, 129)

W okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował rządowe programy z zakresu wspierania rodziny.

(dowód: akta kontroli str. 29)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gromadce z siedzibą w Wierzbowej nie stwierdzono nieprawidłowości.

### POUCZENIE

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.). W terminie do dnia **31 stycznia 2022 r.** kierownik jednostki podlegającej kontroli winien powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji uwag i wniosków przedstawionych w niniejszym wystąpieniu.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

*Danuta Ziwiła*  
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU  
Zdrowia i Polityki Społecznej

.....  
(kierownik jednostki kontrolującej)

*E. Masłowski*  
.....

(członek zespołu inspektorów)

*Wioletta Kuferek*  
.....  
(członek zespołu inspektorów)

